СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 134. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 11. червня, 1926. VOL. XXXIV. No. 134. Jersey City, N. J. Friday, June 11. 1926. THREE CENTS

СЛІДСТВО СЕНАТУ НАД ВИБОРЧИМИ ВИДАТКАМИ

ВАШИНҐТОН, 9. червня. — Сенатовий комітет для розсліду виборчих фондів, який вибрано на чутки про незвичайно високі видатки на недавні правибори сенатора в Пенсилвенії, починає роскривати справді цікаві факти.

Републиканська партія признала, приміром, що вона видала майже 200,000 долярів, щоби вибрати сенатором Пепера при попередних виборах. Тепер знов ґубернатор Піншо видав на правибори 195,000 долярів. Сенатор Пепер видав на свій новий вибір коло пів міліона долярів і перепав.

Сенатовий комітет роскрив рівночасно, що в питсбурськім окрузі зареґістровано за, виборців в користь Пепера коло 7,000 людий, які не мали права голосувати.

БРУКҐАРТ ПОЧИНАЄ КАМПАНІЮ.

МЕЙСОН СИТІ, Айова, 9. червня. — Смит Брукґарт, котрий добув собі при правиборах становище кандидата на конґресового сенатора з рамени републиканської партії, почав нині свою виборчу кампанію промовою, в котрій заявився за системою „кооперації господарки", після якої підприємство малоби мати право до 5 процентів від свого капіталу, а веденнє фабрики булоби в руках робітників.

Кандидат говорив на запрошенне стейтової федерації праці.

КУЛИДЖ МАЄ ВИБРАТИСЯ НА 6 МІСЯЦІВ З БІЛОГО ДОМУ.

ВАШИНҐТОН, 9. червня. — Предсідатель палати послів конґресу Лонґворт дістав від буджетового директора листа, в котрім сей просить о визначенне 375,000 долярів на справленнє нового даху для Білого Дому.

З огляду на те, що направи потревають яких 6 місяців, президент і його родина малиби мешкати за час направи поза Білим Домом.

СЛЬОЗНІ БОМБИ ПРОТИ СТУДЕНТІВ.

ПРИНСТОН, Ню Джерзі, 9. червня. — Щоби добитися випущення на волю двох студентів місцевого університету, під університетом зібралася величезна товпа студентів, які почали сейчас заховуватися, як звичайно товпа заховується. Хтось кинув думку виставити під одним з будинків огонь, і товпа сейчас кинулася переводити думку в життя. Наспіла поліція й пожарні сторожі, але й вони не могли нічого зробити проти товпи, поки поліція не вжила сльозних бомб, які остаточно розбили товпу. Арештованих студентів опісля випущено на волю під опікою декана колеґії.

ІМІҐРАЦІЙНІ УРЯДНИКИ НЕ ПУСКАЮТЬ КОРАБЕЛЬНОЇ ЗАЛОГИ НА БЕРІГ.

НЮ ЙОРК, 9. червня. — З огляду на те, що залога французького пасажирського корабля Паріса відмовилася виконати приказ іміґраційних урядників, які казали їм розібратися для лікарських оглядин, іміґраційний уряд відмовився дати їм дозвіл на вихід на американську сушу.

„НЕБУВАЛИЙ РОЗВОДОВИЙ ПРОЦЕС".

ВОТЕРТАВН, Ню Йорк, 9. червня. — Навіть судді, які вже привикли розбирати найдивнійші позви, признають, що позов о розвід, який дістав місцевий стейтовий суд, є справді небувалий. Ходить тут о розводовий позов якогось Джорджа С. Маршела з Клейтона, котрий позиває о розвід свою жінку, з якою він оженився 26 літ тому. Як каже позов, яких 9 літ вона пропала з його дому без вістки. Аж недавно довідався він, що вона живе в Рочестері як жена проповідника Джеймса Ґвілера.

СЛІДСТВО НАД ЗАТОПЛЕННЄМ КОРАБЛЯ У РІЦІ.

НЮ ЙОРК, 9. червня. — Федеральна рада корабельних інспекторів вже покінчила своє слідство над затопленнєм пасажирського корабля Вашинґтона Ервинґа у ріці Гудсоні. Рада прийшла до переконання, що зударення корабля з великою зелізною лодкою, наладованою нафтою, яке спричинило затопленне Вашинґтона Ервинґа, скоїлося серед густої мраки на ріці.

Рада не могла розвязати загадки, що сталося з панею Говґ та її дитиною, які пропали з корабля без вісти.

ПІШЛО ЙОМУ ЛЕГКО.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 9. червня. — Голосна колись справа утечі священика Томаса Губерта-Джовнса з хористкою з його церкви, яка до того ще була злучена з пофалшованнем чека та спроневіреннем фондів, покінчилася нині для виновника без злих наслідків. Пошкодований спроневіреннем дістав зі страчених 24 соток долярів 21, та відкликав своє обжалованне. Завдяки сьому суд завісив виданий проти нього присуд.

ЦІКАВІ ДЕРЕВА.

НЮ ГЕЙВЕН, Конетикат, 9. червня. — Семюел Рекорд, професор природничих наук місцевого університету, привіз зі своєї подорожи по горячих краях середньої Америки вістки про цікаві дерева. Відкрив він приміром у Ґватемалі дерево, яке видає зі себе сок, подібний до молока, а друге дерево, яке видає зі себе сок червоної краски, зовсім подібний до крови. Тубильці називають сей сок „смочою кровю".

СМЕРТЬ 5 ДЕРЕВНИХ РОБІТНИКІВ.

СТ. МОРІС ДЕ ҐАСП, Квібек, Канада, 9. червня. — На ріці коло сього міста збилася величезна маса дерева. Щоби розправити її, вибралося 6 робітників тартаку. Підчас їх праці, збита маса дерева рушила нагло на них, розбила їх лодку та вбила 5 з них. Лише один спасся з життєм.

АВАНС КОРОЛЯ.

Віденська преса подає відомість, що румунський король Фердинад рішив оголосити себе цісарем Румунії. Королівський „аванс" має бути проголошений у роковому дні обняття Фердинандом румунського престола. З безділля людей дурійка береться...

ЧЕХІЗАЦІЯ ШКОЛИ.

1. травня мають відбутися в Ужгороді і Мункачеві тримісячні курси для учителів Чехів, що мають обняти посади на Підкарпатській Україні. У звязку з тим шкільні власти хочуть кирилицю замінити латинськими буквами. Чеський шкільний „диґнітар" пан Свойша з нагоди курсів заявив, що кирилиця на курсах мусить зникнути. Учителів Українців, що мають вже чеське горожанство, переносять на Моравію, а чеських учителів з Моравії переносять на Підкарпатську Україну.

При тій нагоді треба зазначити, що всі українські урядовці на Підкарпатській Україні мають скласти іспит з чеської мови, а від урядовців Чехів знання української мови зовсім не вимагається.

ПРАВЛЯТЬ ЯК В МУРИНСЬКИХ КОЛЬОНІЯХ.

Як чеська буржуазія править на Підкарпатській Україні свідчать скарги місцевого населення на кари, накладані окружними властями за ріжні мнимі малі проступки, а також скарги на ріжні нові розпорядження, направлені проти бідного селянства. І так до якогось часу давали дозвіл на будову селянських хат сільські і нотарські уряди. Тепер, щоби дістати такий дозвіл, треба предложити інжінєрський плян, за який інжінер побирає в українського селянина часом більше, чим коштує ціла хата, а пересічно не менше 400 ч. К. Таке саме з написами на возах. Їде селянин волами або коровами в поле або в ліс, то мусить мати напись на возі. А нема написі або її недостаточно видно, то жандарми коли зловлять записують, а опісля приходиться платити кару. Платити треба навіть тоді, коли напись є, але на дошці, а не на блясі, як цього вимагають приписи. Або таке: хоче селянин зарізати порося, то мусить мати на це дозвіл від фінанса, а коли заріже без дозволу, а дізнаються про це фінанси, то приходять, обливають мясо нафтою і кажуть платити 100 ч. К. і більше. При тому слід зазначити, що часто приходиться селянам не тільки платити кару, але ще посидіти в арешті і дістати від жандармів кілька поличників.

THE PASSING OF PETLURA.

Those "with whom revenge is virtue" may hold that the assassination of Gen. Simon Petlura while walking in Paris was a just punishment, yet the truth may be that it was an act of unmitigated criminal injustice, for which even the emotional tenets of the "unwritten law" could provide no excuse. Springing from a Cossack peasant family of the Ukraine, but with intellectual gifts excelling those of his boy companions, Petlura sought education through academic study, formed a band of students to spread the knowledge of Ukrainian literature, felt and expressed resentment of the rule of Czardom in his country, and consequently was expelled from the academy and refused entrance to any school in the empire.

Experience confirmed his opinions during a period of refuge among the Kuban Cossacks in the Caucasus. Seeking through journalism an audience of patriotic youth, he made his way to Moscow, and eventually established there "The Ukrainian Review", of which he was editor. It was suppressed at the beginning of the world war in 1914.

Petlura was then 35, and his life was devoted to the achievement of freedom for the Ukraine, that historic Little Russia composed of the governments of Kiev, Tchernihov, Poltava and Kharkov. When the old despotism went down before the Duma, he took a leading part in the service of the Zemstvos, and endeavored to organize a Ukrainian army to repel German invasion. Unfortunately the Kerensky regime frowned upon this, being afraid that the Ukraine might become independent of Russia. Bolshevism arose, the Reds captured Kiev, Petlura was betrayed and imprisoned. By the treaty of Brest-Litovsk, March, 1918, the Germans recognized the independence of the Ukraine, but soon followed this by invasion.

Then Petlura, who had regained freedom, found his opportunity. He organized an army, repulsed the invaders, and in December occupied Kiev, expelling the pro-German government of Skoropadski. That was his great hour. He failed when he turned to fight the Poles for Lemberg and Galicia. The Reds rushed in, Kiev was lost, taken and lost again; and Petlura, reinforced by Denikin, swept the Soviet forces out of Kiev in September, 1919. Then Denikin took the lead, only to be beaten at the last by Moscow's power, the Ukraine was enrolled as one of the Soviet republics, and Petlura became an exile, living in Paris and publishing there for the cause he loved his Ukrainian language newspaper, "The Trident." There he has been murdered by a young Ukrainian Jew holding him responsible for pogroms in which Jews were cruelly massacred during his military operations in Ukrainia. Many accusations were made at that time, but not one was convincingly sustained. The evidence seemed to show that Petlura was not fighting any race or class or creed, but was sternly bent upon the crushing of the Bolshevism which obstructed the way of Ukrainian freedom.

(Boston Harold).

ЕСПАНІЯ ЗАБОРОНЯЄ ХОДИТИ ЗА ПРОШЕНИМ ХЛІБОМ

Прошаки й вогоцюги мусять зайнятися пожиточною працею — так вирішило еспанське правительство. Заводове прошацтво мусить зникнути. Щоби винищити цих „неробів". еспанське правительство дає їм можливість навчитися якогонебудь ремесла. Коли не кинуть ходити за прошеним хлібом, жде їх вязниця. Така реформа справедлива остільки, що справді багато людей здорових, здібних до праці, волить ходити за прошеним хлібом, ніж узятися до якоїсь корисної праці. Само собою, що держава мусить подумати й про цих, що зівсім нездібні до праці.

ЗАБОРОНА ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО КОНЦЕРТУ.

Дня 3. V. мав відбутися у читальні „Просвіти" в Старій Соли святочний Шевченківський концерт, а після концерту мали аматори відограти песу „Сватання в нецьках". Старим звичаєм повідомлено про це староство в Старім Самборі і читальня готовилась до свята. Та видко воно було не по нутру п. старості Смолянському, який покористувався всемогучим „вето". Є це мабуть, чи не перший випадок на території львівського воєвідства, де староста забороняє без ніякої причини Шевченківський концерт. Заборону принесли два озброєні в кріси поліцаї, на годину перед концертом, саме тоді, коли позамісцеві і місцеві люде розкуповували білети. Усі в пригнобленні і з наріканням розходились до дому. Крім того поліція напаствувала в часі свят місцевих панночок, які збирали жертви на „Рідну Школу", списували протоколи з п. Ячниківною Михайлиною, Гайдуківною Стефанією, Затварською Галею і п. Олексенівною Іриною. Конституція та й годі!

СМЕРТЬ „ПАНІЧА".

„Паніч" вже не жиє. Сей гершт бандитів відомий і у нашій Галичині з численних рабункових нападів, вибрався з кількома своїми кумпанами до одного села під Ряшевом і напав на дім Францішка Клюза. Нападений замкнувся і почав стріляти до бандитів. На голос стрілів зявився поліціянт, а бандити втекли. Показалося, що гершт банди Козьор, званий „Панічом", згинув від пострілу. При трупі найдено папери, на основі яких арештовано в Пйотркові „праву руку" Паніча, збуя Панека. Його привезено до Ряшева, де відбувся над ним наглий суд. В слідсвті признався Панек до 52 рабунків і 3 мордів.

МАЗУРСЬКА КУЛЬТУРА.

В Сокольниках біля Львова мазур Якуб Бялик має спільну стодолу зі своїм тестем Єнджеєм Сохою, тому і безнастанно сварились. Оноді в часі сварки син Єнджея Сохи, Войцех, ударив свого шваґра Бялика вилами по голові. Але і Бялик мав теж в руках вила і ними почастував так Войцеха, що зранив його. Тепер тато і син кинулись на Бялика і повалили його на землю. Бялик, ратуючися, схопив зубами вухо свого тестя і відгриз його, а опісля виплюв. От і маєте мазурську культуру.

СТРАШНИЙ МОРД НА ҐВАЙТ-ФІШ ЛЕЙКУ.

Ґефбрид Юліян Ґочер, з Ґвайт Фіш Лейку (Канада), в підпитім стані зарубав 23. мая сокирою одного чоловіка підчас сну, другому розрубав голову так, що той теж бореться зі смертю, одного післав до шпиталю, а двох ранив лекше.

Зварйованого ґефбрида арештовано і привезено до Едмонтону.

ПІЛСУДСКІ НАЗНАЧИВ НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ КАБІНЕТ

ВАРШАВА, 9. червня. — Пілсудскі назначив далі той сам кабінет міністрів, що був досі, а змінив тільки міністра фінансів Чеховича, на якого місце прийшов Чеслав Клярнер, фінансовий знаток, на якого покладають великі надії.

Президент Мосціцкі формально затвердив те, що вирішив Пілсудскі.

Американські бізнесмени тішаться особливо міністром фінансів, бо кажуть, що при його помочі буде можна робити в Польщі золоті інтереса.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЛИТВИ.

РИҐА, Латвія, 9. червня. — Президентом Литви вибрано д-ра Казимира Ґрініюса, що був литовським премієром від 1920 до 1922 року.

Новий президент заявив кореспондентам, що він певен, що Литва дістане назад Вильно і то мирною дорогою.

ПОЛЯКИ АРЕШТУЮТЬ ЛИТОВЦІВ.

ВАРШАВА, 9. червня. — В цілім виленськім окрузі переведено між Литовцями масові арешти. Поляки посуджують Литовців о державну зраду та хочуть відшукати литовську революційну організацію, яка намагається відірвати Вільно від Польщі.

ФІНАНСОВА КОНТРОЛЯ ЛІҐИ НАД АВСТРІЄЮ СКІНЧИЛАСЯ

ЖЕНЕВА, 9. червня. — На засіданню Ради Ліґи Націй заявив Чемберлейн, британський міністер справ заграничних, що з днем 30. червня кінчиться контроля Ліґи над Австрією.

Чемберлейн висказав велике признанне для Ліґи, а подяку для д-ра Ціммермана, комишіонера Ліґи, за їх працю над економічним і фінансовим піднесеннєм Австрії.

УГОРЩИНА ХОЧЕ РІВНОЖ ПОЗБУТИСЯ КОНТРОЛІ.

ЖЕНЕВА, 9. червня. — Рада Ліґи Націй буде радити над меморіялом Угорщини, яка домагається знесення фінансової контролі Ліґи.

Є сумніви, щоби та контроля могла бути вже тепер знесена, бо Угорщина находиться в поганім фінансовім стані.

ЕСПАНІЯ І БРАЗИЛІЯ БОКУЮТЬ ДАЛІ.

ЖЕНЕВА, 9. червня. — Всі згідні з тим, щоби отворити тільки одно нове стале місце в Раді Ліґи і призначити його для Німеччини. Еспанія і Бразилія протестують проти того далі і домагаються таких місць і для себе.

Еспанію втихомирюють тим, що вона своє місце, яке мала досі, задержить далі, бо її будуть наново вибирати за кождим разом і вона нічого не стратить.

Бразилії знова кажуть, що вона мусить передтим погодитися з другими американсько-латинськими державами, а далі, що на місци в Раді її не повинно так дуже залежати, бо вона по правді дуже мало звязана з европейськими інтересами.

МАЮТЬ ВИРІШИТИ ВАЖНУ КВЕСТІЮ В СПРАВІ РОЗОРУЖЕННЯ.

ЖЕНЕВА, 9. червня. — Приготовавча комісія для світового розоруження має тепер вирішити, чи під квестією розоруження треба розуміти сухопутну армію, морську фльоту і воздушну — як одну нерозлучну справу, чи дебатувати над ними осібно.

Комісія буде мала ще знайти спосіб, чим можна означити силу уоруження одної країни супроти другої.

Деякі твердять, що теперішне засіданне тих важних справ не вирішить та що сесія буде відложена.

ЧІЧЕРІН ВИБИРАЄТЬСЯ В ДОРОҐУ.

ЖЕНЕВА, 9. червня. — Ходять чутки, що совітський комісар заграничних справ Чічерін вибирається враз з М. Сталіном, що є секретарем Політбюра, в дорогу до Риму.

З тою дорогою звязують змагання совітів до заключення союза з Італією і Туреччиною, до якого одначе мала би належати рівнож і Німеччина.

СПІВЧУВАЄ З РІДНИМ КРАЄМ.

ЛОНДОН, 9. червня. — Американець, який родився в Анґлії і живе в Америці вже 50 літ, переслав вже третий чек на руки анґлійського міністерства скарбу як жертву на сплату американських довгів.

Тим разом чек виносив 1,370 фунтів стерлінґів.

Винстон Черчил, міністер фінансів Великої Британії, вислав йому подяку від уряду.

ПРАВИТЕЛЬСТВО ХОЧЕ ВМІШАТИСЯ ДО СТРАЙКУ.

ЛОНДОН, 9. червня. — Ситуація в вуглевій кризі того рода, що ні в зад ні в перед. Обі сторони вперлися і жадна не уступає. Супроти того правительство буде змушене взяти справу в свої руки, хоч сентимент кабінету є проти вмішування уряду.

Та справа набирає ваги ще й з того боку, що совіти зачинають використовувати напруження і підсичують майнерів до викликання революції в краю. Москва переслала для майнерів 400,000 фунтів стерлінґів, а лорд Біркенгед підніє, що ті гроші не зложили робітники совітської републики, а переслав їх уряд не як допомогу потребуючим, а для аґітації в ціли викликання революції в Анґлії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„КРАЙ СВОБІДНИХ"

З приводу закінчення шкільного року на Гапкинськім університеті в Болтимор президент університету Френк Дж. Ґуднав сказав в своїй промові богато цікавих річий, які вартаби знати не лишень одним студентам.

Вибрав він собі заголовок своєї промови з американського національного гимну, який і представляє Америку за край вольних людий. Через століття з верхом Американці учать свої діти співати сей гимн, повний патріотичної самопохвали. Серед сеї самопохвали Американці, каже Ґуднав, і не завважують, що дійсність не зовсім відповідає гарному образкови Америки, змальованому у гимні. Він показує на історичний факт, що основателі життя й держави не все дбали за свободу, яку їм тепер так часто підсувається. Навіть свободолюбні батьки Америки були свободолюбцями лишень в дуже обмеженім значінню: вони повставали проти того, щоби хтось другий накидав їм приписи їх сумління, і вони бунтувалися з тої причини проти анґлійського монарха, але вони самі мали дуже мало охоти признати добуті для себе права тим людям, які від них ріжнилися в поглядах.

Через якийсь час після добуття самостійности від анґлійської монархії запанував в Америці свобіднійший дух. Але не на довго. Проти нього повстав дух релігійної нетерпимости, яка виходить зі заложення, що кождий чоловік відвічає за душевне спасенне свого сусіда. Пішло насильне навертанне на „правдиву дорогу", пропала релігійна терпимість до людий другої віри. Треба було звести довгу боротьбу, заким люди додумалися, що для суспільного спокою та мирного пожиття людий зі собою найкраще, як один чоловік не буде втручуватися в релігійні погляди другого, як відділиться церкву від держави, а релігію признасться приватною справою сумління кождого чоловіка.

Росповівши такі факти, Ґуднав порадив тоді студентам, щоби вийшовши в світ, менче співали гимн про край свободи, а зате більше дбали за те, щоби сей край був справді краєм вольних людий. Хто хоче накидатися на другого чоловіка за його погляди, повинен пригадати собі, що людина взагалі дуже мало знає, що вона справді ледво чи може колинебудь знати всю правду про щонебудь. Знаючи недосконалість свого знання, чоловік уже буде толерантний до переконань других людий. Дурак думає, що він усі розуми поїв. Лишень люди, які справді нічого не знають, думають, що вони вже все знають, що лишень їх дорога правдива, що лишень вони найшли одиноку дорогу до повної правди.

ХОЧУТЬ ПОГОДИТИСЯ, АЛЕ НАШИМ КОШТОМ

Державний переворот в Польщі захитав нею в її власнім нутрі, а ще більше обнижив її престіж на міжнародній арені. Вона дала щераз явний доказ того, що нездібна сама собою правити, та що є правдивим европейським вульканом, другим Балканом, який загрожує постійно мирови Европи.

Все те добачують розумнійші люде в Польщі. Бачуть ту похилу площу, по якій котиться судьба Польщі і добирають всіх способів, щоби її ратувати. А це не легка справа, бо в Польщі державна машина здеморалізована і скорумпована. Влада в руках тих, що вважають державу експльоатаційним тереном для своїх власних інтересів і своїх амбіцій. Навіть армія розполітикована і партійна.

Щож тут робити? Як знайти вихід з того важкого положення? Як змусити людей до притомности? Як звести їх до купи і як їх погодити?

Отсе ті питання, на які шукають відповіди польські головачі. Шукали і знайшли. А знайшовши, вдарили з цілою силою в дзвін тревоги. Відчинили перед цілою польською суспільністю жахливу картину майбутнього та подали, що коли партії, особи і армія будуть так далі жертися, то з того нещастя скористають в першу чергу міліони Українців і Білорусинів і відорвуться від Польщі.

В звязку з тим подає вся польська преса великими буквами про концентрацію радянських військ над Збручем, які мають вступити до Галичини, а далі про акцію революційної української військової організації в краю та революцію, яка має вибухнути вже тепер на західно-українських землях. А більш спокійний польський посол Римар додає, що коли навіть не вибухне революція Українців, то мимо того прийдеться з ними зводити важкий бій в будучім новім польськім соймі, в якім засядуть цілком певно українські посли з Галичини як провідники української ірреденти з Петрушевичем на чолі.

З приводу тих поголосок пішов такий переполох, що навіть Пілсудскі здержався від радикальних реформ, щоби не доводити до дальших терть між Поляками. А ліві сторонництва запропонували правим того рода згоду, що хочуть виставити на луп „східні креси", даючи вшехполякам вільну руку в їх екстермінаційній політиці супроти Українців і Білорусинів. Ліві запевняють далі правих, що так обкроять нову виборчу ординацію, що до польського сойму не ввійдуть петрушевичівські ірредентисти. Одним словом, запевняють, що буде так, як бувало, а згл. коли ходить о нашу скіру, ситуація ще погіршиться.

В такий то спосіб хоче виратувати себе Польща з домашньої війни. Хоче годити зажерті свої партії ціною нашої крови, страхом перед українською революцією. І є познаки, що до такої згоди може прийти. Буде це тільки хвилева передишка в польськім хаосі, але та передишка готова дорого нас коштувати. Польщі вона одначе не виратує, а принесе тільки новий терор і нові жертви для нас.

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

о. д-р Г. Костельник.

ДВІ УНІЇ.

(Докінчення).

Коли двох посварених приходить до згоди з остраху перед третім, то психольоґія їхніх взаємовідносин зовсім инакше розвивається, як оклик один з них приходить до „згоди" з другим — з остраху перед тим другим. У цьому останьому випадкові властиво діється воля „другого", який довів до того, до чого прямував. Є це отже упадок для першого, а побіда для другого. Берестейська унія, як сказано, була мішаниною. І ось тому відзивались у ній і відзиваються ще й тепер два духи; дух упадку, який прямував до повної нівеляції східного характеру нашої церкви і дух порозуміння між церковним Сходом і Заходом, який шукає своїх питомих доріг.

Дивним ходом подій в останніх роках наглядно розвязується вузол берестейської унії. Два типи унії, що являлися в історії, тепер у нас виступають нараз — у яскравих формах. **Це наша галицька унія і польська унія на „кресах".**

Ми уніяти з виховання, отже з чистого переконання. Навіть для Кафра з Африки, якщо він нічим не упереджений, ясно, що унію найкраще можуть пропаґувати уніяти — так, як польськість Поляки, фашизм фашисти і т. д. Ба, але ми в Австрії стали церковно „повнолітні": хочемо працювати, щоби збоґатити себе, а не щоби наша праця ішла на користь иншим. Очевидно, що поширення нашої унії принесло би скріплення для нашої нації в Польщі. А що Поляки від віків мріють про підбиття Сходу і про його польонізацію, так їм не на руку розріст **нашої** унії. Ось де розбіжна точка.

Сталось так, що Полякам віддано **монополь** пропаґування унії між нашим і білоруським народом на „кресах". Нас урядово ізольовано, що — на домагання Поляків — затверджено й конкордатом. І ось Поляки роблять свою унію — „katolicki kościół wschodniego obrządku". Перед заграницею їхні ідеольоґи поспішаються зясувати ріжниці між нашою і їхньою унією. Наша галицька унія, мовляв, це тільки українське політиканство, це „унія" тільки в знаках наведення, не є правдиво католицька і т. д. і т. д. Зате нова унія на „кресах" це правдива унія, чистий католицизм, бо ще багато часу мине, заки схизматики зрозуміють і полюблять велич латинської літурґії і т. д. Люде безмірні в накручуваннях справи, якщо їм так треба!

Але поставмо справу просто і ясно. Як скваліфікувати польську унію на „кресах"? З яких мотивів пристають там православні батюшки до неї? Ось це міродатне.

З яких мотивів? Церкви зачинені, не хочуть відчинити; поле забрали, не хочуть віддати; горожанства не дають, загалом нема куди подітись — і десятки подібних „доґматичних" арґументів! І слабші духом „падають"... підбиті.

Очевидно, якби ми, Галичане, там пропаґували унію, зовнішні обставини були би такі самі. Алеж внутрішня психольоґія була би зовсім инакша. Де двох приходить до згоди проти третього, а не: де один з немочі піддається другому.

Від деяких визначних православних Українців з Волині та Підляша можете таке почути: „Я зараз пристав би на унію, але — знаєте — під польського біскупа не піду!" Ось це та величезна ріжниця.

Теперішня польська унія на „кресах" стоїть без порівнання нище від берестейської унії. Нема вже ніяких пертрактацій, нема ніякої автономії — все після диктату. Виловлюється душі одинцем, інкорпорується їх до польських деканатів і дієцезій. „Польська рація" справляє свою історичну похибку: зле було признавати уніятам самостійні епископства, бо навіть цей ступінь церковної орґанізації охоронив їх перед оконечним розбиттям, чого свідком галицькі уніяти. Тому ці уніяти не „правдиві", і новим уніятам не треба дозволити ніякої самостійної церковної орґанізації. Є це типова унія через „підбиття Сходу" — очевидно з формами, що можуть мати бодай штучне місце в XX. ст. Але з другої сторони й наша унія справляє свої історичні похибки, і прямує до чистого свойого типу — до чистої „унії з порозуміння". Так стали побіч себе дві суперечні собі унії.

В Римі і на заході загалом не мають поняття про такий стан унії та про наслідки того штучного роздору унії. І не можуть вони мати належного поняття про те, бо це можна тільки добре відчути. На заході книжкові вчені розправляють про унію, як лікарі про здоровля й недуги. Але природа ліпше знає ті річи, як лікар. А в цьому випадку ми є „природа". І каже нам наше чуття, що це просто **траґедія для унії взагалі, що — хоч-не хоч — першенство віддано унії „через підбиття Сходу"**, а унію „з переконання" ізольовано наче заразливого недужого. А це діється не з початком XIII. ст., але в XX. ст., коли всі письменні і все знают... Вправді папи разураз повторяють, що до православних треба підходити з великою і щирою повагою їхнього обряду й культури, але — як факти кажуть — це не рішає справи.

Недавно дістав я з Відня запитання: Яка причина тому, що унія в Росії так скоро пропала? Як це Німцям зясувати? Чомуж Поляки вдержались там при католицизмі, а Українці ні? — Річ зовсім проста. Чомуж Поляки так кленуть Австрію, хоч їм у Австрії не зле поводилось? А ось тому, що памятають, що до Австрії дісталися шляхом **розбору** Польщі... Це викликає негодування і ретрактацію. Унія в Росії стала загибати тоді, коли нове покоління присвоїло собі **православний історичний погляд** на берестейську унію — що це була унія через **підбиття Сходу.** Всі доґматичні арґументи нічого не значать проти сили цього болючого виду. Поляки заєдно хваляться, що вони унію зродили. Забувають, що вони вже при народженню заразили її смертельною недугою.

Щож діється нині? Польська унія на „кресах" відсвіжує, прояснює і навіть погіршує давну історію... А нині кожда нація горда, а всі письменні і всі знають.

Ах, це невисказана траґедія для унії! Але — правда тільки в болях родиться.

Василь Бобрів (Смутний).

ОДПОВІДЬ.

Чому не йду до церкви я?...
Кому-ж я помолюся?
В неволі я нужуся,
В ярмі українська земля.

Великдень? — Ну так що-ж?
Хиба брудний Москаль патлатий
Мої гріхи у силі зняти?
Залиш мене і не трівож.

Коли вони гріхи дарують —
Я святий,
Бо хрест за край тяжкий
Несу, не ремствуя й не всує.

16. V. 1925.

Антін Крушельницький.

МОЛОДІ РОКИ ІВАНА ФРАНКА

(1856—1875).

Іван Франко родився 1856. р. в Нагуєвичах, дрогобицького повіту і з селом та з життєм на лоні природи вяжуться перші його спомини. В шестім році життя віддав його батько (коваль Яків) до школи в сусідньому селі в Ясениці Сільній, де Іван прожив два роки і вивчився читати по українськи, польськи і німецьки, а також писати і рахувати (чотири ділання).

По двох роках віддав його батько до нормальної школи Василіян у Дрогобичі, де з ним поводилися спершу доволі нелюдяно (Schön schreiben!), але вкінці звернули увагу на його спосібности і признали йому першу льокацію. Щасливий батько, що був на екзамені, бачив, як його син дістав нагороду, але не довго довелося йому радіти сином. Небаром він умер, а малим Іваном заопікувався далі його вітчим Гринь Гаврилик. Він то посилав його далі до нормальних шкіл, а потім від 1868. р. до ґімназії. Якнебудь Франко шкільної науки не любив, усеж таки, завдяки своїй великій памяти, він був усе перший в клясі.

В низшій ґімназії він читав мало із белетристики. Коли дістав „Русалку Дністрову" і Костомарова: „Переяславську ніч" — не розумів їх, але Шевченкового Кобзаря вивчив усього на память. Ще в низшій ґімназії він почав списувати народні пісні і мав їх у короткім часі два зшитки із 800 піснями (найбільше коломийок).

У висшій ґімназії читав дуже багато. Читав без розбору: Шекспіра, Кльопштока, Шіллера, Красіцкого, Ґетого, Евжена Сю, Красіньского, Міцкевича, Словацкого, а від шестої кляси почав збирати собі бібліотеку, де були по більшій части вичислені тут видання, а крім того: Дикенс, Гайне, Віктор Гюґо.

Із українських письменників читав Стороженка, Куліша, Марка Вовчка, Шевченка, Руданського, Мирного. Найбільше враження робили на нього Шевченко, Вовчок і Мирний.

Коли Франко був у шестій клясі, вмерла його мати, а вітчим оженився вдруге.

Після укінчення семої кляси він пустився перший раз у дальшу мандрівку. Поїхав желізницею до Стрия, далі пішки пішов до Синевідська, та на Побук, Бубнище, Тисів, Церковну, Мізунь, Велдіж до Лолина. Звідси вернув до Дрогобича і пішов у противний бік до Волосянки.

В 1875 р. після іспиту зрілости в Дрогобичи, Франко переїхав до Львова на університет.

В оповіданнях Франка „В поті чола", „На лоні природи" назбирається багато автобіоґрафічного матеріялу (про власне життя), який вказує, як розвивалася отся поетична душа на тлі природи, вразлива на всі сильнійші, більше бурливі прояви в лоні тої-ж природи. Не дивуватися, що ся, від молоду вразлива, поетично настроєна душа, познайомившися опісля із невичерпаним багацтвом народніх пісень і кращими творами нашого письменства, й собі пробує сил на полі поетичної творчости. Віршом і прозою він зачав писати вже в низшій ґімназії. Пізнійше, під впливом учителів Верхратського і Поляка Турчинського, а ще більше заохочений прикладом товаришів: старшого Дмитра Вінцковського і ровесника Сидора Пасічинського — при точнійшім обзнайомленню із чужими й своїми письмениками — він починає творити чим раз більше і посилає перші свої писання до друку.

До Львова везе Франко з ґімназії кілька зшитків своїх писань. Були там оріґінальні: любовні вірші, драми й віршовані оповідання, та ріжні переклади.

У ґімназії ще в 1873 р. написав, а в 1874 р. надрукував Франко у „Друзі" сонет „Народня пісня", а другий: „Котляревський" із 1873 р. надрукований у збірнику „З вершин і низин".

Народня пісня. Зміст. Народню пісню, виспівану творчим духом народа, виспівану живою його мовою порівнює поет із тихою криницею, що її хрустальна вода слезить із стіп могили. А як початок криниці закритий для нас усе, так і народня пісня із таємних жерел ллється, щоби наші серця запалити чистим жаром.

Котляревський. У сьому сонеті поет прирівнює Котляревського, що перший почав співати живою народньою українською мовою, — до того орла, що крильми своїми відібє із могутнього сніжного вершка груду снігу, яка котиться і за малий час спричинить велику снігову лявіну. Як грудка снігу переміняється в лявіну, так огник засвічений Котляревським не погас, тільки розгорівся, щоби всіх огріти.

Основа і значінне. Коли я подав точний зміст обох сонетів, то тому, що значінне їх вельми велике. Поет пише перший із них під впливом краси народніх пісень, записаних ним ще в низшій ґімназії, а другий під впливом познайомлення із українською закордонною літературою. Оба сі сонети вказують, що підчас сильного вагання нашої інтелиґенції поміж двома таборами, підчас голосного „язикового" спору, поет стає по стороні тих, що ставлять основою своєї діяльности народню мову. Се, так сказатиб, рішенне основної програми всього його життя.

Із шляху зазначеного обома сими першими сонетами поет не збився ніколи!

Іван Франко.

КОТЛЯРЕВСЬКИЙ.

Орел могучий на вершку сніжному
Сидів і оком вдовж і вшир гонив,
Втім схопився і по снігу мілкому
Крилом ударив і в лазур поплив.

Та груду снігу він крилом відбив,
І вниз вона по склоні камяному
Котитись стала — час малий проплив,
І вниз ревла лявіна дужше грому.

Так Котляревський у щасливий час
Вкраїнським словом розпочав співати,
І спів той виглядав на жарт нераз.

Та був у нім завдаток сил багатий,
І вогник, ним засвічений, не згас,
А розгорівсь, щоб всіх нас огрівати.
1873.

Василь Бобрів (Смутний).

ЧЕРВОНИЙ ВЕЧІР.

Лежав за гречкою. Червоний день
Тікав, наляканий, за ліс.
Переді мною розлились
Ворожі лави в шапках на бікрень.

Злість росла. Тугим клубком
Під серце підступала.
Ми мовчки дожидали
За гречкою з наведеним курком.

Пора. Ударили всі рушниці разом
І з кулями полетіла вся злість,
На серці стало легко вмить.
Червона кров! Червоне сонце за ліском.

Українці!

І знов поллялася кров на многострадальній рідній землі. Невинна кров в обороні права на наше самостійне державне життє.

Знов будуть оплакувати батьки і матері синів, а сироти батьків, які наложили життєм в боротьбі проти польського окупанта.

Знов заповняться польські тюрми тисячами нових політичних вязнів.

Знов будуть судити наших найкращих синів, будуть їх карати і знущатися над ними. І знов будемо вас просити: відчиніть свої серця і зложіть жертву на оборону тих, що піддержують боєвого духа і не жалують свого життя за кращу долю свого народу.

Всі жертви належить слати до Обєднання на слідуючу адресу:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ДО ВБИВСТВА ПЕТЛЮРИ

Не станемо тепер дошукуватися дійсних причин, що привели до вбивства бувшого голови Української Народної Републики, а спинемося лише на тому факті, що вбійник заявив, ніби то він помстився за жидівські погроми на Україні.

Нас більше цікавить те, що майже вся жидівська преса, або та преса, де Жиди мають безпосередній вплив на неї, подала ріжного рода статті та примітки, в яких знову трактують справу жидівських погромів на Україні, як явище цілком природне для української нації. З тої преси випливає, що вся українська нація пересякла погромними тенденціями, а тому, мовляв, вина за ті погроми не падає на окремих осіб, чи на окремі гурти, а на всю націю. Це таке-ж саме безпідставне і нерозумне обвинувачення всеї української нації, як було би,як би ми з свого боку за окремі випади Жидів проти українства, та вину окремих осіб, чи навіть організацій, обвинувачували все жидівство.

У взаємовідносинах Українців і Жидів, особливо на Великій Україні, увесь час панує страшне непорозуміння. І не скажемо ми, що те непорозуміння є зі сторони Українців, а навпаки, воно якраз є з боку жидівства. Будучи з природи народом надзвичайно нервовим, хоровито-дражливим, завдяки важко склавшимся історичним обставинам для жидівського народа, жидівство не завжди може спокійно розбиратися в подіях та дати їм спокійну оцінку.

Правда, ми знаємо, що це зробити не легко, бо треба великої сили волі, аби не піддатися голосови свого серця, голосови чуття, коли буває здається, що загрожено навіть фізичне істнування певної кількости твого народа. Але всеж таки сила волі повинна бути особливо в тих, що являються вождями, чи речниками своєї нації. В жидівстві такі функції сповняє преса.

На жаль, мусимо сконстатувати, що жидівська преса, чи жидівські національні організації на протязі всеї історії співжиття жидівського народа з українським на теренах України і поза Україною, ні разу не завдали собі труду, аби сконтролювати своє подражнене почуття та критично розібратися в поступованнях цілого українського народа до Жидів. Більше того, навіть факти, які свідчать про добру волю українського народа, українських провідників, організацій, а в останній боротьбі й урядів, розвязати як найліпше складні жидівсько-українські відносини, ігнорують не тільки широкий загал жидівства, але й вожди жидівського народа. Навіть більше того. Тих кращих своїх людей, які знали й зрозуміли інтенції, поступовання провідників українського народа до Жидів та пішли з українським національним рухом, оберегаючи там, в ньому, в середині такби мовити, інтереси своєї, жидівської нації, жидівство цурається і нераз пятнує. Не хоче того жидівство розуміти, що такі жидівські патріоти як В. Жаботинський, А. Марголін, Гольдельман, Красний, Вішнєцер, Грузенберг, Бернштейн і другі далеко більше зробили для свого народа в жидівсько-українських взаєминах, ніж всі ті, що стали в гостру опозицію до українського національного, культурного й політичного руху.

Ще більша трагедія жидівства в тому, що воно має замало своїх патріотів-націоналістів, які не звязувалиб інтересів свого народу з інтересами ворогів українського народу. Тому їх поступовання часто стягає зовсім непотрібно озлоблення на жидівство українських несвідомих мас. Сим масам виглядає, що все жидівство, живучи саме на українських землях і з українським народом, підпирає найлютійшого ворога українства. По українській поговірці: „не так ті пани, як підпанки", українські маси завжди більшою ненавистю палають до „підпанків" ніж до панів, а тому з тими підпанками і розправа його буває дуже жорстока, хочби вона була невиправдана і несправедлива.

Жидівська щоденна преса та публікації зовсім поминають всі ті позитивні факти, які проявило в останню боротьбу і проявляло раніше українство в розвязанню жидівського питання на Україні. Для жидівської публіцистики ніби то й не було навіть таких поважних й одиноких в історії жидівства актів як національно - персональна автономія на Україні за часів Центральної Ради, або закон про жидівське громадське самоврядування в часи Директорії. Майже з першого дня революції Жиди завжди мали свого представника в уряді України, що пізнійше був міністром по жидівським справам. З всіх причин жидівство зовсім ігнорує всю ту боротьбу з жидівськими погромами, яку провадила українська влада взагалі, а Петлюра зокрема? Чому українські документи, що численно бути оголошені в жидівському питанню, творцями жидівської опінії завжди ігноруються, а натомісць широко використовується все, що може негативно свідчити про відношення Українців до Жидів? Навіть більше того, такі ніби то документи й факти часто приймаються на віру, майже ніколи не піддаються критиці, чому злонамѣреними ворогами українсько-жидівського порозуміння легко можуть фальшуватися. Таке засліплення і безкритичність дуже жорстоко зерштою відбивається на самому жидівстві. Це не рятує жидівства, а збільшує його трагедію.

Коли придивитися ближче до політики жидівських провідників, то доводиться сконстатувати, що вони навіть не так боронять інтересів свого жидівства, як інтересів ворогів українського народу, які в засаді є ще більшими ворогами самого жидівства ніж українства. Своїм відношенням до українського питання сі жидівські провідники для жидівства нічого не виграють. Ця фалшива позиція доводить їх до того, що вони не є такими націоналістами, як здається на зовні, та що вони в імени боротьби за свої національні інтереси часто обстоюють позиції сильнійшого.

В убивстві Петлюри найменше треба винити того, хто фактично доконав його, бо він теж впав сліпою жертвою цеї політики. Між инчим він впав жертвою й тих, що зовсім не розуміють земельних відносин на Україні, причиняються до урядження там жидівських кольоній і з одного боку, запрягають нещасливих, голодних своїх братів до такого плуга, якого ті не потягнуть, а з другого боку, викликають подражнення серед українського селянства, вічно голодного на землю. Те подражнення легко можуть використати, у відповідну хвилю, темні, нерозумні, або просто злочинні елементи. Ми завжди про це говорили й говоримо але нашого, українського голосу не хотять слухати й не числяться з гадками Українців, з якими, а не з ким иншим, Жиди мусять жити в одній хаті. В наших інтересах, не менше як у жидівських, лежить, щоби в тій хаті був лад і спокій. А навпаки, в інтересах ворогів України, аби в тій хаті були вічні свари й боротьба.

Нині годі передбачити, які наслідки викличе убивство Петлюри. Жидівство повинно знати, що провідники українського народу не були юдофобами й завжди стримували своїх людей від проявів юдофобства, а з найбільш активними й темними елементами жорстоко росправлялись. В українській літературі, чи в щоденній пресі не було юдофобських тенденцій а навпаки, звучали ноти як найліпшого співжиття.

Може нарешті смерть Петлюри примусить жидівських провідників подумати над тим, як перемінити своє становище до українства.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС.

В жовтни сього року має відбутися **Перший Український Жіночий Конґрес**, скликаний з рамени Союза Українок в Америці.

Про се вже була мова в „Свободі". Щоби однак сеї справи не приспати, Виділ Союза Українок в Америці постановив відзиватися і кликати українських жінок так уперто і так довго, аж поки почують і відозвуться на сей клич усі ті українські жінки в Америці, яким залежить на тім, щоби їх діти, які роджені і виховані тут в Америці, були і почувалися Українцями.

Завдання се велике. Ми точно змірили наші сили і побачили, що без кооперації всього українського жіноцтва в Америці ми майже безсильні, тому що: 1) ми не маємо сталої делєґатки, якаб обїздила усі закутки Америки, де гуртуються українські громади; 2) що у касі Союза Українок в Америці нема покладних грошей, бо всі гроші, які призбирано, вислано до краю для потребуючих помочі. Тому звертаємось в першу чергу до українських жіночих товариств і сестрицтв, а також і до поодиноких жінок, щоби вони на протязі сих кількох місяців постарались дати нам відповідь що до того, чи вони годяться на пропонований конгрес, та чи будуть почуватися на силах вислати свою делеґатку на сей конгрес до Ню Йорку. Ми просимо також о надсилане проектів, з яких Союз Українок мігби вибрати найліпшу дорогу до удачного висліду першого українського жіночого конгресу в Америці.

Американські круги, з якими Союз Українок стоїть у тісній звязи, радо витає сей конгрес як спромогу українського жіноцтва в Америці показати „хто ми і чиї ми діти". Булоб се великим для нас встидом, колиб ми показались негідні того довіря, яке мають до нас Американці. Тому гуртуйтеся, українські жінки, вступайте в наші ряди і других кличте до організаційної праці. Покажім своїм і чужим, що українська мати хоче і потрафить перенести богато для добра своєї дитини.

Всі проекти і письма просимо слати на адресу секретарки:

Mrs. Helen D. Lototsky
87 Van Wagenen Ave.,
Jersey City, N. J.

Союз Українок вірить, що не заведеться на українськім жіноцтві в Америці, та що конгрес буде доказом національної свідомости українського жіноцтва в Америці.

ЗА СОЮЗ УКРАЇНОК В АМЕРИЦІ:
Юлія Ярема, голова;
Олена Лотоцька, секретарка;
С. Н. Гапанович, касієрка.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(2)

— Третю лишіть мені, бо я ще не задавив у собі злости. Ся найбільше допекла мені, найбільше осмішила. Себто не вона, а я сам осмішив себе, бо не спитавши броду, ліз у воду дуже глубоку і дуже бистру. При ній моя лиха доля найгірше обійшлася зі мною. Просто по-бестіяльськи, по канібальськи. Не буду сам підоймати себе на сміх розказуючи про се.

— Ми-ж з вас не сміємося, пане раднику. Слухаємо уважно. Може дамо вам яку практичну раду. Маючи такий досвід з трома і нашу раду, може з четвертою закінчиться инакше.

— Не закінчиться инакше, бо четвертої вже цілком не буде. Мені вже досить тих експериментів на моїй шкірі!

Доктор поналивав до чарок. Одну взяв у руку і крикнувши „на погибіль тії третій!" вихилив. Те саме зробила докторова. Здивувалися, що радник не випив, але виляв горівку на траву, наставив чарку до доктора і сказав:

— Наливай ще раз! Всі три.

Доктор поналивав, ждучи, що з того вийде.

Радник крикнув: „за здоровля тої третої!" і вихилив.

Коли доктор і докторова не пішли за його приміром, але з повними чарками в руках стояли, позираючи на него, він промовив:

— Як не випете зараз, то піду від вас геть! Випийте за здоровля тої третої.

Коли випили, радник сказав:

— Як вернемо до Львова, то мусите до адвоката в Городку, Славковича пустити таку телеграму з вашими підписами:

„Нині радник Макогонський пив з нами за здоровля пані меценасової Софії".

— Тепер я твою трагедію розумію, — промовив доктор. — Ти, побачивши гарне личко, не питаєш, дівчина се, чи молодиця. Залюблюєшся в замужній, щоби аж тоді, коли для твого серця вже запізно, почути, що вона вже не дівчина. Ще й така небезпечна, бо жінка адвоката. З адвокатами не жартуй, до їх жінок не добирайся. І такої депеші раджу не висилати.

— Вона ще не адвокатова. Вона взагалі ще не жінка. Що лиш за дві години, — радник сказав, подивившися на свій годинник, — їх вінчанне. Тоді, коли я важив на неї, вона ще була дівчиною. І ще які дві години буде дівчиною. Бодай... ще невінчаною.

— І ви пете за здоровля такої, що дала вам коша?

— Пані! Як би ви бачили її... Як би ваш муж бачив її, побалакав з нею, позираючи в її очи...

— То що сталось би? — докторова спитала.

— Сталось би се, що сталося зі мною... Очивидно, коли би ще не мав такої, як ви. Залюбивсь би.

— Бачу, що ти ще тепер дурієш за нею, хоч кажеш, що вона обійшлася з тобою по канібальськи, — сказав доктор.

— Не вона. Такого ангела не рівнай з канібалями. То моя лиха доля ломить на моїм хребті свою палицю, ще й каже мені за ту, на моїм хребті поломану палицю платити собі відшкодованне. Не вона винна, що зійшлася з дурнем, котрого переслідує пех. Як ви нині пили не за здоровля пані Макогонської, але за здоровля пані Славковичевої, то виновниками є тільки мій пех і моя власна глупота.

— То зразу було на добрій дорозі? — спитала докторова.

—На дорозі як найліпшій. Що правда, ся дорога була дуже терниста. Найбуйнійша фантазія не вигадала би таких безконечно смішних, але для мене безконечно прикрих пригод, як ті, що вигадала була проти мене та моя доля-недоля. Я постепенно задурювався в дівчині і зайшов аж до пункту, який мож би назвати любовним божевіллем. Саме в хвили, коли я вже рішився визнати їй мою любов, чую, що вона заручена... Правда, що лиш від кількох годин, але заручена. Заручена з тим адвокатом, котрого перед пару годинами знала менше, як мене і з ним цілком ще не симпатизувала так, як зі мною.

— То справді пех, — замітила докторова.

— Та коби то лиш се! — радник тягнув дальше. — Се булоби прикре, але не смішне. Доля закпила собі з мене так, що зробила мене законним опікуном моєї любки. Бо вона сирота. Замість її мужем, я став її татом. Не досить того. Я сам підписав у суді протокол, в котрім позволив їй вийти за того адвоката. Я зробив се не силуваний ніяким револьвером, тільки поглядом її щирих очий і солодкими словами ще солодших її усточок. Ті уста цілує тепер хто инший!

— Годі! — потішав радника доктор.— На милування нема силування. Як вона тебе не хотіла, то ти може відшкодуєш себе такою, за якою дуріє хто инший, а вона вибере тебе.

— Не хотіла? Хотіла! Тільки я, дурний, того не знав.

— Хотіла?! — доктор і докторова скрикнула нараз. — Хто сказав? Вона?

— Та вона сама. Вже по всім сказала мені, що як би я був освідчився їй тоді, коли вона сідала на фякра, щоби поїхати до адвоката і коли ми обоє цілувалися, то була би без намислу вже на віки лишилася зі мною і моєю.

— То чомуж ви їй не освідчилися тоді, коли вона сідала на того фякра і ви цілувалися? — докторова спитала здивована.

— Бо я ще не знав, що можу їй подобатися. Я боявся, що висміє мене.

— Виж цілувалися! Чи добре вихована дівчина цілує такого, який їй не подобається? Чи такому позволить себе поцілувати? Чи самі цілунки не були освідчинами? Приймаючи ваші цілунки і віддаючи їх, вона хиба досить недвозначно показала, що ви їй подобалися. Тепер я не дивуюся, що вона приняла иншого. Кожда дівчина зробила би так, як би любий їй мущина так зігнорував ті докази симпатії. Коли ви, приймаючи її цілунки не сказали „будь моя на віки", то... то що вона могла подумати собі про вас? Хиба, що ви хочете порядну дівчину звести на безпутте!

— Ні, не так! — радник боронився. — Всьо було так, але й не так. Вона так зле не могла думати про мене, а я все таки не міг знати, чи вона схотіла би бути моєю. Вона перша поцілувала мене.

— Перша?! — докторова перебила. — Щораз ліпше!

— Перша, але не так, як ви може думаєте. Вона поцілувала мене так, як вдячна донька цілує свого тата. Вона їхала до Городка, я їхав до Львова. Ми обоє були товаришами подорожи. В дорозі я заопікувався нею і зробив їй прислугу, та спас від великого нещастя. З вдячности вона поцілувала мене, зразу в руку, потому в уста. Се прийшло так неожидано, що я забувся, та її пригорнув до себе і вицілував. Коли се вже сталося, я очуняв. Я був щасливий, що за мою смілість не скартала мене і не погнівалася. Деж я міг тоді подумати, що прийме мої освідчини?

— Колиж вона сказала вам, що цілуючи вас, ви були для неї щось троха більше, як опікун?

— У Львові вони затягли мене до опікунчого суду, де я приняв опіку над нею. Коли опікунчий декрет вже був в моїх руках, вона попросила мене, щоби я моїй пупільці зараз позволив віддатися за того адвоката. Моє вже й так пропало, отже я позволив. Вони зараз запросили мене на своє весіле до Городка. Я обіцяв приїхати. Аж потому, вийшовши на улицю, я став роздумувати і додумався до того, що мені не личить бути на весілю моєї любки, та позираючи на неї, в душі співав собі „ой, жаль серцю буде, возьмуть чужі люде, моя не буде!"

— І ви, замість поїхати на весіле, прийшли до нас... Очивидно, що так найліпше. Там ви були би в трагі-комічній ситуації... Але, яким же способом ви почули від неї, що була би й за вас вийшла?

— Бо, прошу пані, розум, то дуже добра річ, але треба його мати. А я його не мав. Її очи помішали мені той розум. Я подумав собі, що коли мене так щиро просили то не личить не поїхати, не виправдавшися якоюсь дуже важною перешкодою. Тепер бачу, що се було тільки мудрішкованне, щоби її бодай ще раз побачити... ще дівчиною. Але, пропало. Також думав я, що коли я її опікун, то вона повинна дістати від мене якийсь шлюбний дарунок. Отже я купив золотий нараменник і пішов до неї, до готелю. Троха втішилася, коли я зголосився до неї, троха була затрівожена.

— Очивидно, — замітила докторова. — Мабуть потерпала, що надійде її суджений і зробить сцену заздрости.

— Справді така була причина. Щоби її успокоїти, я сказав, що приходжу на секунду, щоби виправдатися, бо на весілю не буду. За причину я подав мою недугу, котра не позволить мені розривати курації. Вона стала дуже енерґійно домагатися, щоби я таки приїхав, бо як не приїду, то в тій, так важній для неї хвили не буде біля неї, окрім молодого, одної щирої душі, одного приятеля. Коли я таки вперся, вона захлипала. Побачивши слези, я не видержав. Я став її цілувати і сказав їй, але тихесенько, до уха, що я збожеволів би, як би власними очима дивився, що її бере хто инший, не я. Вона аж крикнула, питаючи мене, чому я не сказав їй сего тоді, коли вона пращала мене, сідаючи на фякра, щоби поїхати до Городка. Тоді вона ще була зовсім вільна. Я пояснив їй так, як ось перед хвилею вам. Тепер вже знаєте мою трагедію.

Радник замовк і вони мовчали. Мовчанку перебила докторова.

— Вонаж тоді ще не була невідклично звязана з адвокатом. Нераз, то й звінчане подружє розходиться. Хиба по такім короткім знакомстві адвокат булби не застрілив ні її, ні вас.

— І я так думав, та благав її, щоби відстала від него. Я казав їй, що зі мною буде щасливійша. Що ущасливить мене, не роблячи тамтому великої кривди. Але вона пояснила мені, що годі.

— Чому, годі? Заки я спіймала мого доктора, то була вже тричі заручена. Заручини, то не вінчанне.

(Дальше буде).

ПІДРУЧНИК ДЛЯ ДИРІҐЕНТІВ, ДЯКОУЧИТЕЛІВ ТА СТУДІЮЮЧИХ МУЗИКУ.

Др. Станислав Людкевич, композитор „Косаря", „Кавказу" і нашого американсько-українського гимну „Далека Ти а близька нам" та директор української музичної консерваторії у Львові, написав книжку, що є найкращим підручником для диріґентів, дякоучителів та всіх, хто вчиться музики. Се є **Загальні Основи. (Теорія музики)**, сторін 136. Підручник розпадається на чотири части: 1) Ритміка (ритм, такт, темпо, тактовання, сила тону); 2) Систематика (система тонів, ноти, хроматика, скалі, мельодика, модуляції, пристосовання, інтервали, консонанси, дісонанси, ґармонія, контрапункт); 3) Краска тону (спів, інструменти струнні, дуті, бити) і 4) Поділ музичних форм (хор, орхестра, елементи композиції, гомофонічні і поліфонічні твори, алегро, рондо, варяції, циклічні твори, романтичні і модерні форми). В тексті подано чимало інформацій до історії музики, сотки нотних взірців та фахових музичних термінів з показчиком строфи, де сі терміни ужито. Мова чиста, виклад ясний, легко зрозумілий. Ся книжка продається по 50 центів. На нашу думку, варта 5 долярів. Кожен диріґент, дякоучитель чи ученик музики, повинен її перестудіювати.

СЕРЦЕ РОСТИНИ.

Великі, основні випадки з ділянки науки є вислідом найновійших часів. Якими приміром здобутками може похвалитися наука про обіг крови — від часів сер Віліема Гервея! Як дуже вможливлює досліджування електрика! Можемо досліджувати не лише будову й функції тіла, але навіть найменшої клітини. Те, що Гервей старався пізнати тяжкою працею, які тайни старався вирвати природі, це нині досліджуємо при помочі електрики, фотографії й кінематографу, заглядаємо в найбільше укриті мязи.

Та годі заперечити факту, що ще не розгадано багато дуже цікавих загадок життя.

Звізди — які здається найтруднійше розпізнавати, вже в зарані всякої науки були предметом людського досліду. Араби дуже багато знали про звізди, що щойно нині потверджує модерна наука. Після астрономії народжується певно ґеографія, опісля фізика й неорганічна хемія. Цікаве, що чоловік старався розгадати насамперед загадки зоряного неба, а щойно питання про землю. Молодою є також наука про само життя. Щойно як чимраз більше стали спеціялізувати науку, цебто як почала ділитися на ріжні галузи, стали також окремо цікавитися питанням душі. А як мало ще знаємо про душу ростини! Абож то є щось таке як душа ростини? Лікар сер Джеґедіс Ґондра Бовз після 32 літ тяжкої праці переконався, що ростини мають серце. Удари серця ростини числив при помочі дуже чуткого інструменту. Вже тому 32 роки сей індійський лікар запримітив, що ростина відчуває змучення. Ствердив, що се змучення звіринного організму.

Такогосамого погляду як сей новітній індійський дослідник, є теж стара індійська фільософія. Ростини й звірята є в значній мірі зависимі від себе взаїмно. Бовз якнайдокладнійше обчислює економію ростин.

Сер Джеґедіс Ґондра Бовз з нагоди 8-их роковин іствування Інституту Бовза в Калькуті показував чудові досліди. І скептики (ті що недовіряли) могли слідкувати правильне пульсування ростинної комірки. Ростину наркотизували й затроїли та побачили конвульсії, судорожну напругу, таксамо смерть. Зовсім не инакше як у серці звіряти. Отже довге вальцевате серце ростини має таку саму функцію як серце звірятссавців. І як у серці звірят обігає кров, так у серці ростини наслідком стягання й розтягання обігає вода. Ростинне серце досліджується електрокардіоґрафом, таксамо як і людське серце. Самособою для досліджування ростинного серця треба якнайніжнійшої вказівки і підоймн. Вказівкою і підоймою є тут промінь світла.

В крузі електричної струї є вміщене зеркало, а ніжна ігла переходить через било ростини аж до серцевої верстви. Ґальвоноґраф показує експанзію й контракцію. Побільшує маґнетична система. Кожда комірка, яка розширюється, бере воду з долішньої комірки. Експанзія поширюється фалисто на слідуючі висші комірки. Д-р Бовз влучно порівнює вальцевате серце ростини з обігом найнизших звіринних організмів (ерістель). Бовз мірив удари ростинного серця, затроював і умертвлював хльороформом.

Інститут Бова є в промисловій дільниці Калькути. Збудований в індійському стилі, посеред чудового тропічного саду. В найбільшому будинку є викладові салі й найріжнійші модерні інструменти. У великій салі случаях зі всього світа схають викладів д-ра Бовза. Довкола викладної салі є лабораторії й щодня добудовують мешкання для співробітників. Інститут є гордістю модерних Індійців, бо доказує про їх співпрацю над найновійшими духовими змаганнями.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, дня 12. червня, в Укр. Нар. Домі, 72 Моріс стріт(на долі міста), о годині 7.30 вечер. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Буде також справа Сиротинця У. Н. Союза. — Йосиф Крайник, предс.; Вас. Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь о год. 12.30 пополудни, в неділю, 13. червня, сейчас по Службі Божій, в гали шкільній при Савт і Ґрір ул. в Елизабет. На порядку нарад піврічні справоздання контролі, приниманне нових членів без вступного і другі дуже важні справи. Неявившийся член або урядник заплатить кару після статута. — М. Бялецький, предс.; В. Левчик, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Вільність в Америці, від. 172, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеся в суботу, дня 12. червня, в Укр. Нар. Домі, 217-19 E. 6-та улиця, о годині 7.30 вечером. Кождий член обовязаний прийти на означений час і заплатити свою вкладку. Також є важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть справозданне з приходів і розходів. Дальше пригадується членам, котрі не були на минувшім мітінґу, що запала ухвала дати по 1 долярови на Сиротинець при У. Н. Союзі. Тож котрі еще не дали нехай принесуть сего мітінґу, бо муситься відіслати на призначене місце. Дальше, члени, котрі вписалися минувшого року до Тов. Просвіта у Львові, а еще не заплатили сегорічної вкладки, нехай приспішуть донести, бо сего місяця муситься вислати на призначене місце, то є до Тов. Просвіти у Львові. Члени, котрі уже не платили через минувші два місяці, а неприйдуть заплатити сего місяця, будуть суспендовані. — П. Бойко, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеться дня 13. червня, о год. 2-ій пополудни, в домі д. Дмитра Турчина, 625 Ґренд Стр. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо буде справозданне уряду за 6 місяців свого урядовання, як рівнож є другі важні справи до полагодження. Коли член не явиться на сім мітінґу, буде караний після статута. Дальше повідомляється всіх членів, що мітінґи будуть відбуватися через пару місяців в домі д. Дмитра Турчина, 625 Ґренд Стр. задля тої причини, що парафіяльну галю дано до поправи, отже мітінґу не можливо робити, доки не буде галя покінчена. — С. Мельничук, предс.; І. Заяць, секр.; П. Кметь, касієр.

СКРЕНТОН, ПА. Отсим дається до відома всім членам Тов. над Збруча, від. 280, що піврічний мітінґ відбудеся в неділю, 13. червня, о годині 2-ій пополудни під ч. 618 W. Lackawanna Ave. Обовязком кождого члена прибути на сей мітінґ. Є важні справи до полагодження. — Евстахій Ґрещук, предс.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорожська Січ, від. 385, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь о год. 7.30 вечером в середу, дня 16. червня, в гали Укр. Дому Просвіти, 700 Jackson St. N. E. На порядку нарад є важні справи, як піврічне справозданне і ін. Обовязком кождого члена прибути на мітінґ. — Мих. Канюк, предс.; Йосиф Ґреськів, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь о год. 7.30 вечером, в вівторок, дня 15. червня, в гали парохіяльній, 303 Hudson Ave. Є богато справ до полагодження. Кождий член має явитися на сей мітінґ. Член, маючий оправдану причину не бути на мітінґу, має повідомити секретаря. Неявившийся член заплатить кару 1.00 дол., а урядник 2.00 дол. — А. Бабій, предс.; М. Антонів, секр.

ВІДОЗВА
В СПРАВІ БУДОВИ НАРОДНОГО ДОМУ В ЗАЛУКВІ, ГАЛИЦЬКОГО ПОВІТУ.

До Хвального Комітету Будови Народного Дому в Дітройті, Мишиґен.

Дорогі Родимці!

В передостанньому листі широко ми описали про наші вагання, на якому місци скорше розпочати будову. Чи головного дому в центрі, чи філії крамниці на вигоні. В тім же самім листі всеж ми зазначили, що остаточно рішили будувати в центрі. На то вагання і на ту нерішучість нашу що до місця, вплинула головним чином та причина, що кошторис будови дому в центрі зладжений є на таку високу суму, що переходить всяку фінансову спроможність нашої громади по тепершну пору. Однак Ваші обильні жертви, яких ми по правді кажучи, не сподівалися одержати зараз в першім році, рішили остаточно і невідкличнo будувати дім в центрі. І в тому напрямі іде наша вся інтензивна праця та заходи коло будови. Тим більше, що сього дому буде нам конечно треба для приміщення повітових товариств з Галича, як філія „Просвіти", філія Сільського Господаря, Повітового Товариства Кооператив та прочих, а се тому, що покищо в Галичи не буде можливо ніякого осередка просвітянської та економічної праці в характері повітовім створити. А така праця і роля Народного Дому в Залукві буде відповідно найкращим інтенціям жертводавців зі сучасних громад Галицького Округа.

Вже в попередному нашому листі ми згадували, що $200, які Ви вислали 26. грудня 1925, ми одержали і на отсьому місци ми потверджуємо, та щиро Вам дякуєм.

Остання висилка Вами грошей, як також обіцянка, що в недовзі вишлете ще $200, що разом становилоби $1,000 (до тепер одержали ми $800) дуже підбадьорило нас на дусі, та захотило до ще енергійнійшої праці.

По довших торгах з Метрополією ми купили остаточно 50 кубічних метрів смеречини в лісах Перегінсько по 5 зол. за 1 куб. м. льоко. В останних днях удалося нам купити ще другу партію смеречини тартачаної також 50 куб. м. по 4 швайцарські франки. Сей матеріял хочемо дати в Галич на тартак, щоби таким чином мати дешевші дошки, отже разом маємо куплених і заплачених 100 куб. м. При помочи директора лісів метрополичних п. Зальца в Перегінську зробили відпоручники нашого комітету умову, відносно вирубу та спровадження водою до Залукви того матеріялу а то по 8 зол. від одного метра куб., що становить около $1.10 від кубічного метра. Таким чином сей матеріял виносивби нам на половину дешевше, як прийшлобися купувати в тутешних деревляних складах, а се буде робити около $200 дешевше. Підприемець, який обняв вируб і сплавленне, вже два тижні тому розпочав роботу під опікою з нашої сторони п. директора Зальца, якого ми уповажнили до частинного контовання роботи згаданого підприємця. На додаток згадуємо, що з даним підприємцем п. Альбрехтом зроблено письменну умову з правом судової скарги в Галичи. Однак ми надіємося, що до непорозумінь між нами не прийде, позаяк тому підприємцеви дуже богато залежить на добрій опінії п. Зальца, а п. Зальц щиро відноситься до нас, та до нашої роботи, знова з огляду на особу о. Пралата Войнаровського зі Львова, ґенерального митрополичого адміністратора. Понад то надіємося в найблизших днях полагоди нашого прошення до самого митрополита в справі дару дубового матеріялу в лісах Крилас. Надіємося дістати кілька 10 до 15 куб. м., які будуть нам потрібні на одвірки і анкри до бетону і мурів.

Дня 7. лютого б. р. відбулися в нас загальні збори „Просвіти" при численній участи громадян нашого села. Перший раз по війні численну участь взяла молодіж, головно дівчата, які при виборі нового виділу брали живу участь, що для нас старших було дуже відрадним явищем. На зборах тих не обійшлось про згадку нашого будівничого комітету в Америці, ухвалено подяку жертводавцям та візвано присутних до поступовання за їх приміром і жертвенности для розпочатого дорогого нам діла.

В нашім попереднім листі ми вже згадували про гарний розвій склепу нашої кооперативи, в якій гуртується щораз то більше число членів. Рух в кооперативі є поважний і з кождим днем все збільшається. За перший місяць січень свого іствування в опінії льокали було продано товару за 2,300 зол. Популярність кооперативи в громаді починає бути щораз то більша, так що жидівські сусідні склепи є поважно загрожені. Кромі инших товарів продається в кооперативі мясо, солонину та другі вироби масарські. Пороблено також заходи про одержання трафіки для кооперативи. Працею в кооперативі та веденнем торговельних агенд на трошки більші розміри можна роздобути поважний дохід на будову нашого Народного Дому. Клопоти тільки, що наша кооператива не розпоряджає більшою готівкою в своїму торговельному обороті. Кредит в банках є дуже дорогий і коротко речинцевий, так, що для кооперативної торговлі, яка мусить вести конкуренцію, є невідповідний. Сільські жидівські крамарі дістають кредит з американського фонду, зложеного на підмогу Жидам в Польщі і на кольонізацію південної України. До тепер отримали понад 15 мільонів долярів, з котрих припадає на Польщу 5 мільонів. Таким чином нашій кооперації в краю є дуже важко вести конкуренційну борбу. Приміром наша спілка має власної готівки до $30, натомість около $200 має вложених у Дністрі, та у нашім будівельнім комітеті. У Дністрі платить спілка около 50% в річнім відношенню. Хиба таким кредитом то самі признаєте, то торговельних діл як слід повести не можна, щоби лишився який небудь зиск. З весною управа кооперативи буде в великім клопоті, коли їй прийдеться вибрати з обороту довжну суму будівельному комітетови. Тому поки п. Петро Чабак і п. Іван Квасній віднесуться до своїх кревних в Америці, в сій справі дозволяємо собі на отсьому місци віднестись до Вас з горячою просьбою, щоби Ви нам постаралися між собою і Вашими знакомими зібрати позичку бодай $1,000 для нашої кооперативної спілки, Власна Поміч за 10 або 12% річно. На забезпеку отсеї позички ми пришлемо Вам 10 векслів по $100 з порукою заможнійших наших господарів. В Польщі є закон, що вексель можна виставляти в чужій валюті і тому тепер в банках найбільше є в обігу векслі на доляри. Ся запорука була би певна і ми всі особисто взялибисьмо на себе поруку. Речинець сплати позички залежатиме від Вас. В кождім разі повинен час тревання позички виносити бодай 1 рік. З такою готівкою ми спокійно можемо в спілці працювати та можемо надіятися поважнійшого доходу, що пособилоби скоршому докінченню дому. Понад то ми зумілиб скорше створити складницю товарів з повітовий Союз кооператив Галицького Округа в Залукві. Ми мріємо, що інтензивною працею на полі економічнім богато других установ розвинемо та всі реальности від нашого дому над берегом Лукви вздовж гостинця аж до цвинтаря, які тепер знаходяться в ворожих нам руках, викупимо. Є у нас тепер люде, які сі справи повелиб, однак „з порожного не наллєш". Ся справа є для нас великої ваги, тому кладемо Вам на серце, наші дорогі Родимці, щоб Ви того не занедбали а щиро занялись. На случай, колиб удалося знайти охочих уділити нашій Спілці висше описаної позички, тогді переслалибисьмо Вам відповідну скількість векслів, на яких буде означена сума долярів приміром $50 або $100, залежить скільки хто зможе декля- підписами двох директорів бу- рувати, опісля фірма спілки з де як виставитель а підписи двох господарів як ручителі будуть акцептантами і жирантами. Потім як Ви векслі одержите, будете могли позичаючуся в заміну за гроші дату на забезпеку доляровий вексель, який при помочи Експрес Компани та Ферайн Банку у Відни і єго філій у Львові дати до інкасо. Пишемо про сю справу в тім переконанню, що позичка є цілком певна, хоронена перед знижкою золотого, а для справи загальної дуже важною. Вибачайте, що так довго клопочемо Вам голову сею справою, але повірте, що по довших роздумуваннях є вона дуже великої ваги а для справи будови Народного Дому є не менше важна. Хочемо працювати і доробитися грошей, бо стидаємося так богато витягати руки по жертви на будову Народного Дому. Тому відповідь Ваша в сій справі є дуже для нас важна і пильна.

Очікуємо Вашої ласкавої відповіди, остаємся з високим поважанням та здоровимо щиро.

ЗА КОМІТЕТ:
Іван Квасній, гол. буд. ком.;
Петро Чабак, касієр;
В. Петраць, секретар.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Скільки є безробітних на Західній Україні можна бачити по тому, що тільки в одному уряді праці у Львові є реєстровано 5,510 чоловіка. Велике число безробітних є цілком не реєстрованих, а сільських робітників уряди праці також не реєструють. Допомогу побирає у Львові тільки 1,278 безробітних. До того-ж допомога зовсім невистарчаюча. В дрогобицькому уряді праці реєстровано 5,256 безробітних, з того 1,562 металівців і 1,100 ґірняків. Допомогу одержує лише 887 безробітних. В уряді праці в Перемишлі реєстровано 2,860 безробітних, а допомогу виплачується 484-ом. Це тільки у львівському воєвідстві. Не не краще також і в інших воєвідствах Західної України. **Населення північних українських земель утікає масово до УСРР.** Волинські газети повідомляють про масову утечу населення північно-українських земель до УСРР. Втікають одинцем і більшими партіями. І так із сіл Дубенського повіту перейшло при кінці березня ц. р. радянський кордон аж 47 душ, переважно з сімею і родиною. З Остроженського повіту перейшло на днях 3-ох учнів учительського семинара, 2-ох гімназистів і багато селян. Те саме голосять також з інших повітів. Всі газети польські і українські повідомляють, що тяга населення до УСРР страшна. Богато родин покинули навіть своє майно, щоб тільки вирватися з того пекла, яке урядив на Волині польський уряд. Щоби запобігти тому скандалові для польської держави, бо до УСРР втікає також богато польських родин, польська преса ширить вістки, що тих, які переходять радянський кордон, радянська погранична сторожа саджає до тюрми, а опісля старшину висилає в Туркестан, поза Урал і дальше, а молодих зачисляють в „Іностранний леґіон", що мавби складатися переважно з Галичан і поповнюватися з втікачів з Польщі.